

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 1 DE JULIOL DE 1910

NÚM. 1644 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

—Quina feina més pesada,
l'haver de passar bugada!

CURT Y CLAR

Hem llegit—nosaltres no necessitem que 'ns ho diguin—que an el *leader* de l'Esquerra, a l'autor de *La vida austera*, no va assentàrseli pas massa be el prec amistós per nosaltres dirigit al demòcrata regidor D. Manuel Rius y Rius, marquès d'Olérdola.

Ho sentim, amics.

Ho sentim donada la significació de l'autor del *Homenatge del silenci*, y ho sentim perquè ens creiem que, traduïnt a la pràctica la propaganda republicana de quaranta anys, era arribada l'hora de demostrar *als ulls del poble* que per alguna cosa hem tronat sempre contra la consignació destinada al sosteniment de les classes passives.

Pera combatre'ls nostres pobres conceptes va ocórrerseli al *leader* comparar un arcalde barceloní—tan respectable com se vulgui—ab en Wellington y en Bismarck.

Realment, pera trobar certes afinitats y establir determinats paralels precisa enlairarse per les regions ont els genis volen. A nosaltres, humils ciutadans d'aquesta urb incomparable en la que tals coses se veuen, no se 'ns hauria acudit mai que semblant similitut fos possible.

Què hi farem?

¡Pobres de nosaltres, que havíem cregut que en la taula de les nostres obligacions hi havia els drets al costat dels devers!

La vera austeritat dèu consistir, per lo vist, en pagar, callar... y votar tantes vegades com l'interès de partit reclami que això's fassi.

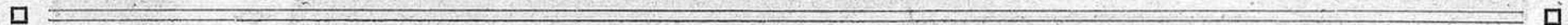
Aixís mateix dèu figurar entre sos principis el que mana sortir en defensa dels interessos del amic per damunt dels de tots els ciutadans...

Establertes les comparacions apuntades, afirma després el *leader* que *van dirli* que havíem ofès a Barcelona.

Inconvenients de no haver llegit *en persona* les nostres pobres ratlles, en lloc d'escoltar als amics, com a politics, parcials, y per això mateix apassionats y propensos a sembrar maror.

A no esser que l'autor de l'*Homenatge* vulgui encarnar el nom de la ciutat ab el del regidor nacionalista...

En el cas de que aquet siga el seu proposit, hem de demanarli que 'ns fassi una mercè. La d'enviarnos una llista de noms *inviolables*, y un'altra ab els quals ens poguem *abonar* sense perill...

Liquidem les Festes?

Pel bé de tots, a l'hora en que'l llegidor passegi la seva vista per aquest senzill comentari, haurà acabat la tongada de festes de que se'ns ha fet víctimes.

Difficilment podrien els seus organitzadors senyalar una altra serie d'actes populars que, havent donat peu a tan desfavorables comentaris, hagin aportat menos beneficis a la ciutat. Del nom de quants en la realització d'aquestes festes de Maig y Juny han intervingut ne guardaran els bons ciutadans un record inesborrable, tota vegada que'l conjunt de

les seves iniciatives ha sigut un dels fracassos més grossos de l'història del nostre Municipi, pròdiga, com sab tothom, en casos y coses verament extraordinaris.

Alguns dels més directament interessats en la confecció del programa han provat, a última hora, de sincerarse davant de l'opinió, que per espai de dos mesos ha covat les més greus acusacions y s'ha permès les més irrespectuoses crítiques.

Seria mancar a la nostra condició d'imparcials si deiem que'ls senyors de la Comissió als quals fem referencia havien lograt poc ni molt el seu proposit. Als uns per cuidar-se'n massa y per una inexcusable negligencia als altres, els ha confós la ciutat en un sol llas, jutjantlos, si fa o no fa, ab la mateixa mida.

La característica dels passats festeigs ha sigut el reclam, el viatge, la comissió, l'exhibició personal y el despilfarro.

Heuse'l aquí l'enterro de les pomposes festes...

Menos mal encara si el maneig d'aquets gastats ressorts hagüés lograt atreure a la ciutat un sol viatger capas d'emportar-se un record agradós o una impressió falaguera de la seva estada entre nosaltres. Lo més dolorós y lo únic a retenir ha estat el ridícul ab que Barcelona s'ha cobert.

Espanta al més valent pensar que, per unes festes que'l llogaret més pobre hauria rebutjat, per una serie d'actes portats a cap sense'l més lleu concepte de ciutadania, tot ordre y proporció, s'han tret de la caixa municipal 800.000 y pico de pessetes, suma fabulosa que, com si no bastés pera fer quelcom de ben digne, hi hagüé encara qui tngué la pretensió d'augmentar ab el producte d'una suscripció popular.

La majoria radical de l'Ajuntament, els qui, no per esser els més són els mellors y els més interessats en que tota ombra d'irregularitat ens siga desvanescuda, ha de sortir tan malparada d'aquestes famoses jornades, que no bastarien a salvarla ni a tornarli l'apreci dels ciutadans una llarga continuació d'acerts, de proves incontrovertibles de moralitat absoluta.

L'Esquerra catalana, que, per boca del seu diari, cuidà en son dia de fernos a saber que posar reparos a les festes era pitjor que tirar bombes, no logrà tampoc reivindicarse davant de l'opinió imparcial. An els seus homes, representats en la Comissió de Festes, —deixant sempre de banda la seva honorabilitat, que ningú els regateja—els seria igualment bon xic difícil sincerarse de la tremenda responsabilitat que en aquesta desfeta els pertoca.

Tampoc la dreta regionalista està a cobert dels atacs que a la Comissió de Festes vulguen dirigir-se. Els seus representants al Municipi, que tant lluitadors han sabut mostrarse altres vegades, no han volgut o no han lograt tampoc, en aquest assumpto, acusar de ferm y públicament, en ple Consistori, als qui, d'un o altre camp, han fet víctima a Barcelona d'un dels més grossos fracassos, al' hora que han contribuït a mermar escandalosament els seus cabals, després de colocar damunt del seu escut l'estigma inesborrable del ridícul.

Damunt de tots els culpables de la passada vergonya, damunt de la majoria radical en primer terme, caigui la censura de la ciutat en pes.

Barcelona no podrà perdonar mai als qui han estat causa

de la vergonya per què ha passat y de la ferida al seu honor oberta.

Ni els uns ni els altres demostraran que'l seu pas pels escons del Saló de Cent quedi marcat per reformes econòmiques, per avensos polítics, o per un sincer sentit conservador que respongui als anhels del poble triomfant...

JUST

Un cas raro

Junts, ab aire misteriós,
dimecres, allà al mitgdia,
al Pla de la Boqueria
parlaven tres regidors.

¿Que què tractaven? No ho sé;
no més puc dir que's notava
que'l tema els interessava
y que'ls devia anar be.

De sobte veig que uns civils
que venien de per'munt,
passen, mirant un a un
y ab insistència als edils.

Se'ls varen mirà, es vritat,
se'ls varen mirà a tots tres,
però... no'ls hi van fer res.
¡Vaig quedarme més parat!...

KIKIRIKÍ

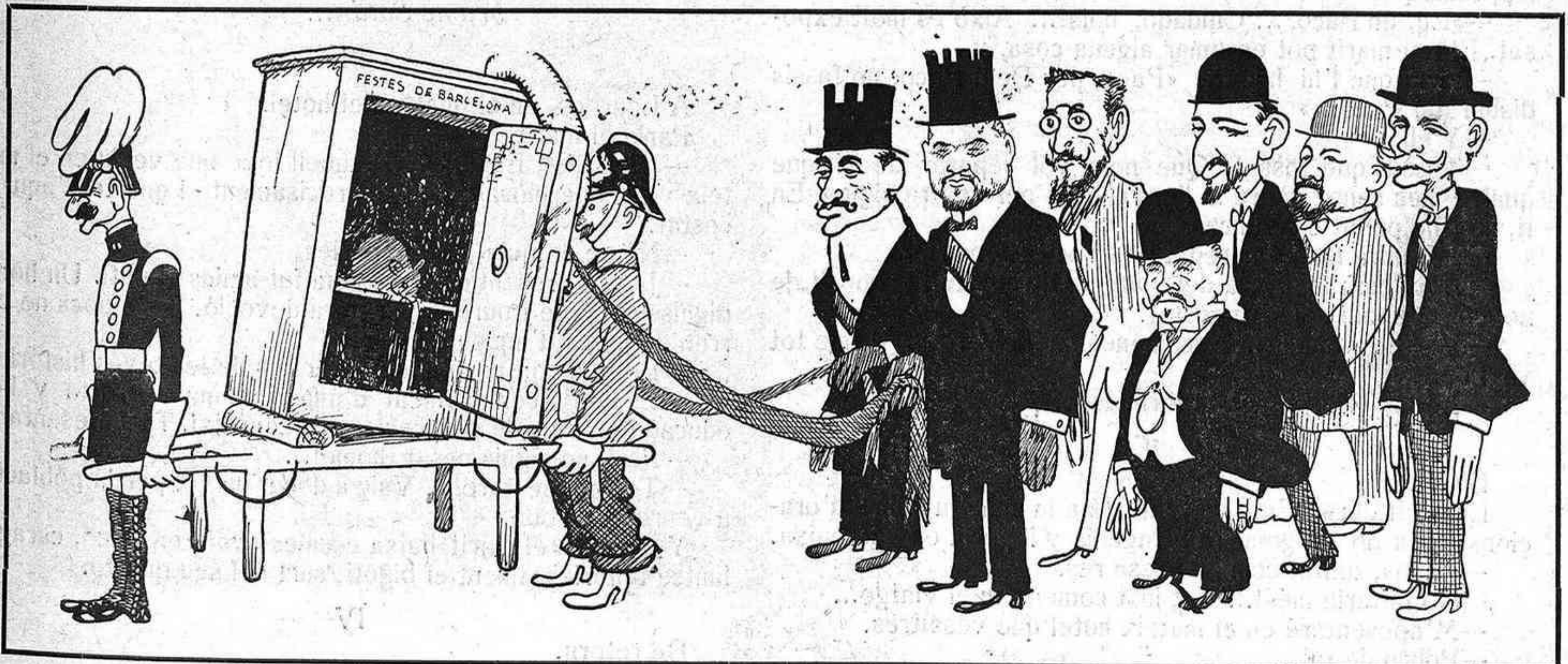
EL MIRACLE DE LOURDES

I

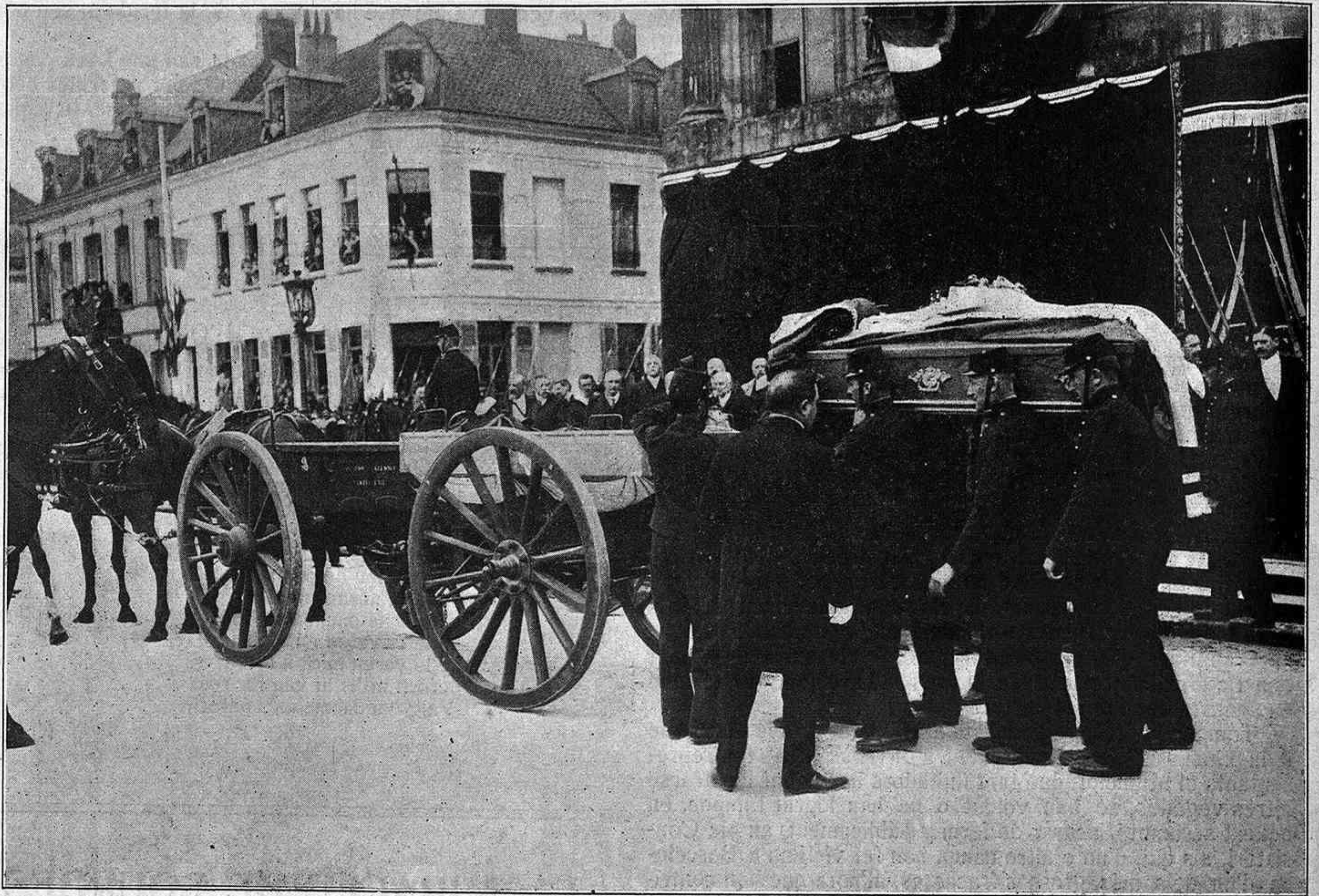
Vigilia de la marxa.

L'Eugenia's despedeix de la Trini, la seva amiga y confidenta.

—De modo que no't determines a venir?... Serà una excursió deliciosa.

Vuitcentes mil de l'ala,
adeu, ja esteu ben llestes!

CALAIS, 22 de Juny

Enterro de les víctimes del submarí Pluiose, naufragat al canal de la Manxa el dia 26 de Maig.

(Inst. ROL)

—No puc. Aquesta maleida modista no'm tindrà el vestit llest fins el dimecres.

—¡Quina llàstima!... ¡Com ens divertiriem!... ¿Sabs?... Ell, també ve.

—¿Ell, en Paco?... Cuidado, noia!... Això es molt exposat. El teu marit pot ensumar alguna cosa, y...

—Prou que l'hi he dit. «Paco, per Deu! Paco, no fassis disbarats! Paco...»

—Y ell...

—Tossut que tossut. Que no's vol separar de mi; que quatre dies sense veure'm l'envellirien per quatre sigles. En fi, no l'he pogut convencer.

—¿Y anirà també agregat a la vostra romeria?

—Aquí està la gracia del viatge. Diu que té'l proposit de no moure's mai del meu costat.

—Veiam, veiam!... Encomanem a la Verge... y que tot vagi be.

—Adeu, Trini; fins a la tornada!...

II

En el tren.

El marit dorm. En Paco, que té a la mà un llibre d'oracions, toca ab el genoll a l'Eugenia y li parla en veu baixa.

—¿Veus, tonta, com no passa res?

—No faltaria més!... Tot just comensem el viatge...

—M'apostaré en el mateix hotel que vosaltres.

—Pobre de tu!...

—Pots estarne segura.

—Ets l'home més inconvenient del món...

—Y tu la dòna més salada de la terra...
El marit obre'ls ulls. En Paco els tanca y's posa a cantar entre dents:

*Ruja el infierno,
brame Satán...*

III

A Lourdes, en el quarto del hotel.

Parla el marit.

—¿Has vist, Eugenia?... Aquell jove que venia en el mateix vagó que nosaltres, té precisament el quarto d'aquí al costat.

—No sé de quin jove'm parles.

—Ja te'l presentaré. Ens hem fet amics al pati. Un home digníssim. Ve a Lourdes per pura devoció. ¡Que pocs ne corren de joves d'aquesta mena!...

—Be, bueno; no n'haig de fer res de les teves histories.

—Es que'l coneixement d'una persona correcta y ben educada no s'ha de despreciar així com així. Te'l presentaré.

—Però no siguis pesat, home!...

—Te'l presentaré!... Vaig a donar un vol per la població, a veure si'l trobo.—

Y mentres el marit baixa escales avall, en Paco, caragolantse tenoriescament el bigoti, surt del seu quarto.

IV

De retorn.

—¡Trini!...

—¡Eugenia!... ¿Còm ha anat això?

—¡Magníficament!
 —¿M'has encomanat forsa a la Verge?...
 —Tantes vegades com he pogut.
 —Y digues... ¿no has presenciât cap miracle?
 —Cap. (*Repensantse.*) Es dir, sí, un; un de molt gros.
 —¿Molt?
 —Calcula!... Ens hem estat allí tres dies, y a pesar de les monumentals imprudències d'en Paco, ell no ha vist res!...—
 Y les dues amigues, alsant els ulls al cel, se posen a riure.

MATIAS BONAFÉ

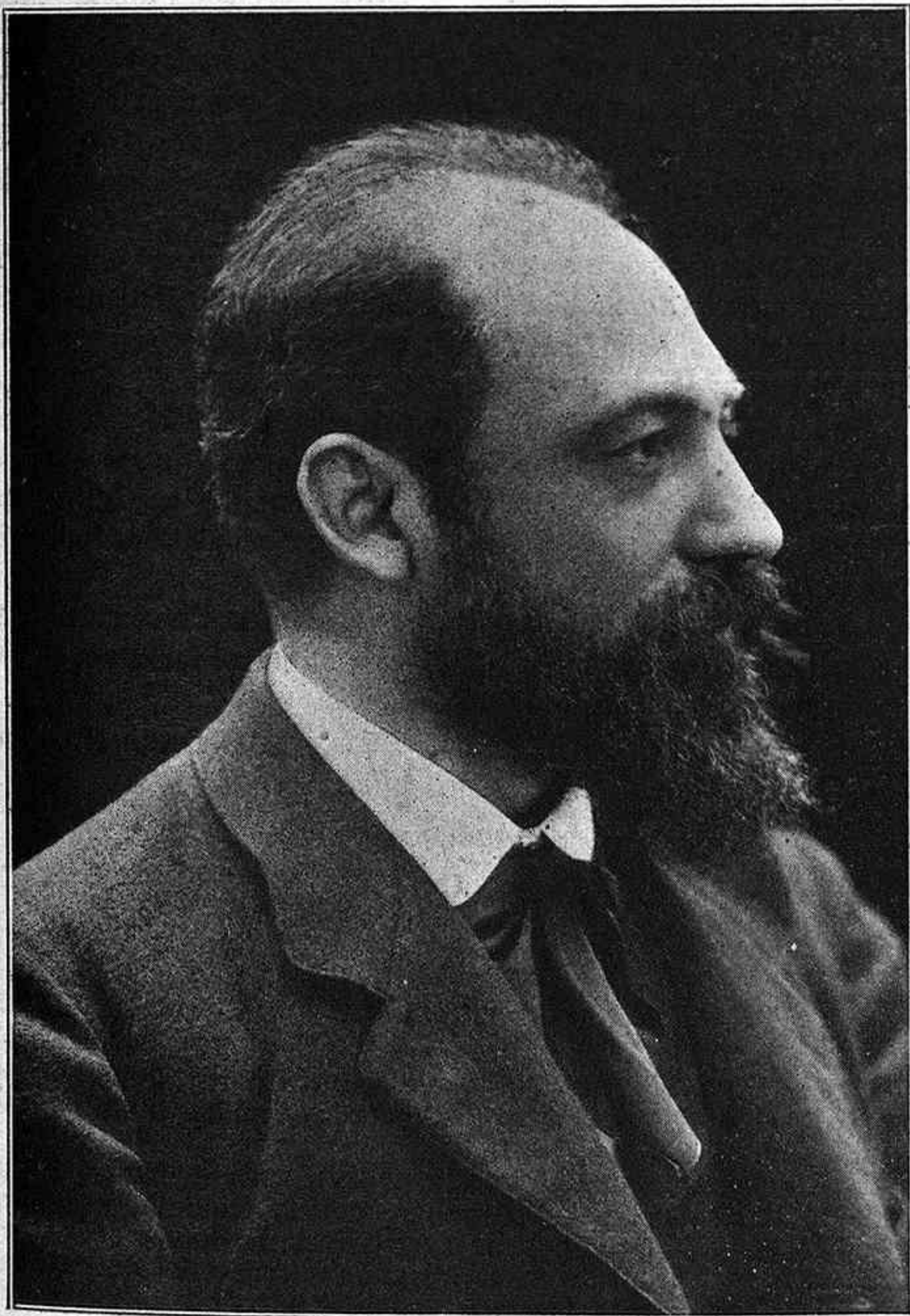
DEL BORN AL PLATA

□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

X

Río Janeiro

La badia de Río Janeiro té fama universal de ser de les més belles del món, y una de les coses que ajuden a trobarla encara més hermosa es el ser la primera terra aont la vista troba siluetes, després de tanta ratlla dreta.

ELS QUE SE'N VAN

JOSEP PASCÓ
 Professor de l'Escola Superior de Belles Arts.
 Mort el dia 22 del passat Juny.

A l'entrada de la badia, lo primer que's veu són com grans monstres: illes monstres com de pell d'elefant o esquenes d'hipopotams que dormen al fons del mar. Aquestes illes, en els lloms, en les esquerdes, allí ont hi ha un xic de fondalada o aont se troba un xic de planura, se cobreixen de cocoters y d'una herba grassa y humida, que ho tapissa tot de verdor, però d'una verdor especial que no l'haviem vista mai enlloc més, que'n podriem dir vert d'Amèrica.

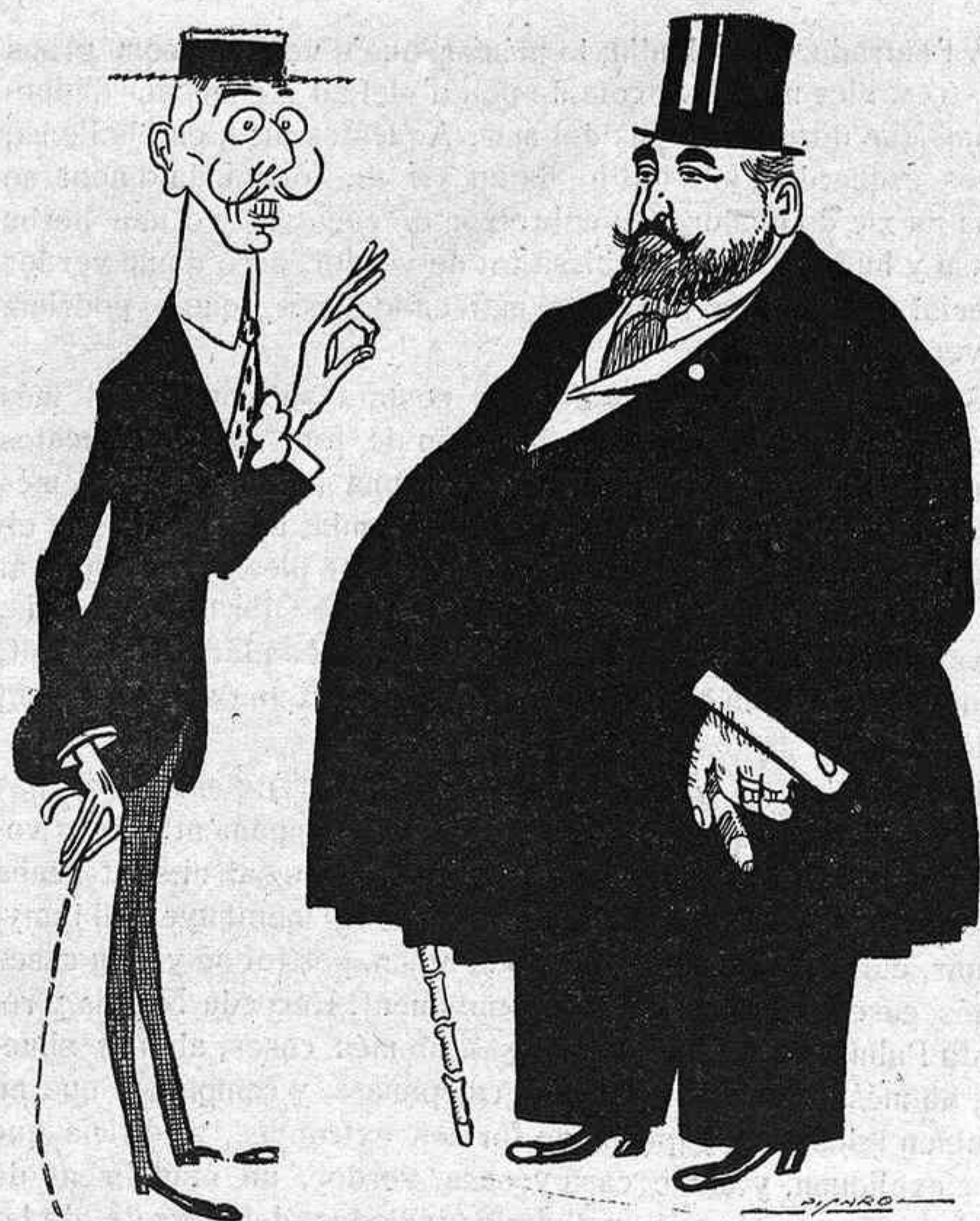
Se va entrant endins, y de tots costats se van veient més illes y més verdor. Algunes serveixen de forts, altres de testos arran de l'aigua, pera poderhi criar una palmera; altres, més grans, són com un bosc que s'hagués inundat aquells dies, y eixissin les copes dels arbres. Després de les illes se va caminant y's troba una immensa penya de l'alsaria de Gibraltar, acotada, com si saludés a una altra que n'hi ha a l'altra banda, y al tombant, formant una vall, la ciutat de Río Janeiro, com una visió realment fantàstica.

Río Janeiro es gran (un milió d'habitants), però no es pas per lo gran per lo que admira: es pel seu escampament, per la volior, per la seva immensa silueta, perquè no se sab ni aont acaba ni aont comensa. Per entre'ls arbres, per les montanyes, al lluny, al mar, dalt dels turons, enllà de la plana, per tot se veuen cases y més cases, eixint com per encantament. Recorda Nàpols y recorda Palma, però ab més extensió, ab més cases, ab més siluetes, ab més torres que semblen campanars, y campanars que no semblen iglesies, y cúpules de formes extranyes, y edificis que no s'expliquen, y entre casa y casa, verdor, un atapament de verdor, que sembla que surti de les teulades, dels terrats, de les xemeneies; aquella verdor que hem dit d'Amèrica, d'un to cru, d'un to igual, d'un to de fulla de tot l'any, hermosa y monotona al' hora.

Com que'l barco sols s'atura dues hores, sols tenim temps de baixar un moment, y en dues hores de veure una ciutat de l'extensió de Río Janeiro no més se pot donar una impressió de lo poc que s'ha pogut veure, y encara no es definitiva.

Pera nosaltres, arribats de fresc... lo primer que'ns crida l'atenció són els negres y l'arquitectura. Els negres sempre'ls havíem vist d'un a un, y sempre ab uniforme. No podíem concebir un negre que no anés de groom o de chauffeur. El negre, pera molts, es un negret que obre portes, que respalla roba, que passeja anuncis o que fa de criat d'*americano*; doncs aquí, encara que un sàpiga que'l negre, fòra'l color, es un home exacte a nosaltres, fins al vèureho no se'n fa carrec. Com se pot un imaginar un negre gomós, un negre dandy, vestit a la moda de Londres y plantat a la cantonada que aquí correspon a càn Llibre! Qui s'imagina una negra venint de sermó, o de les quaranta hores, y trobantse ab altres beates tan negres com ella y vestides de negre? Qui creuria mai que hi hagi negres que semblin senadors, diputats, coronels o regidors, de posat tan serio com els blancs, però ab sa serietat tenyida de negre? Y *niñeras* blanques duent negrets? Y dides negres criant noiets blancs? Y soldats, y capellans, y intellectuals, y fins neurastèncics, y fins estetes? Aquí, el color no compta pera res, al menys mirat a correuita, però lo que cambía, sobretot en elles, es el modo d'empolainarse. Quan vèiem aquelles estampes que graven als Estats Units, ab aquells colls al revés y un puny de camisa al peu, y una ermilla cordada al darrera, ens crèiem que exageraven, però si exageraven l'incoerència se quedaven curts en els colors!

Els tons que porten les mulates, y tota mena de *morenes*, en aquesta ciutat de Río Janeiro es impossible de descriure. Aquells barrets de satí vermell que porten les mones d'orgue, se les posen elles, però ab més plomes; aquelles llustrines de vert de lloro que fins pera forro són massa verdes, elles se'n fan les seves brusetes, ab el forro per la part de fòra; dels colors més escandalosos se'n fan llassets, se'n fan llassassos, y se'ls planten al coll,

EN CALVET Y EN CABELTÓN

—Veu, si jo fos ministre de Foment serviria molt més que vostè.
 —Per què?
 Perquè'l tipo m'hi ajuda y fomentaria l'elegancia.

APAGANT L'ANTORXA

—Prou cremar a Barcelona por los cuatro costados... Ara, anem pel negoci de l'Exposició.

al cap, als peus, y allí ont troben lloc. Pel negre hi ha una cosa tan trista com era l'esclavitud: hi ha la ridícula. Abans feien pena, y ara fan riure.

Lo que no fa riure, però mareja, sobretot al foraster, són les cases d'aquesta terra. Hi ha una Gran Via immensa, colossal, ben cuidada, ben urbanisada, però de les cases... no'n parlem. Pera donarvos una idea de lo que es, si haveu vist una exposició que hi hagi carrer de les Nacions, penseu ab allò, y veureu la Gran Via. Tot sembla fet provisionalment, com si la gent portessin pressa, o esperessin un terratrèmol, o haguessin de canviar de terra. Hi ha cases de gòtic d'album, fetes de paper Bristol, que no se sab si són aduars, sanatoris de protestants, iglesies laiques o asils d'invalids; n'hi ha que semblen capitànies y hi venen pinyes y conserves, que semblen quartels y són cira-botes. Al costat d'una casa altíssima que té els pares a Nova-York, se'n veu una de petiteta ab una cúpula daurada que no més li arriba als genolls; al costat d'aquesta, una d'ample, ab cada adorno plateresc que un altar de Churriguera's queda curt de fullaraca; més enllà una de llarga y estreta, ab camarots en comptes de pisos, com un trasatlantic anclat, tenint per pariona a la vora una caseta de pessebre, y això en un arrencament, que un se cansa de seguir carrer y s'asseu al primer banc que troba!

Es clar que, seguint caminant, un trobaria carrers, y cases, y edificis, y parcs que de segur deuen ser més bells, y deuen ser més irregulars...; naturalment que en aquelles montanyes hi trobariem recons de verdadera poesia, y, seguint aquelles cales, punts de vista meravellosos; però el barco ha donat el primer avís: prenem una cervesa a peu dret, que'ns costa vuit o dèu mil reis, y ens embarquem altra volta.

Els trasatlantics tenen això. Com que s'aturen tan poca estona nò's pot veure més que'l principal, y lo principal de per tot arreu sol ser tan sols lo aparatós, lo ample, lo gran, però mai lo intim, lo arracerat, lo quiet, que és lo que no's pot ensenyar als forasters de dues hores, y aont s'hi amaga la bellesa.

Lo bell dèu ser en aquells fondals que va deixant endarrera el barco al eixir de la badia; en aquells poms florits y amagats que s'endevinen sota les roques; en aquells boscos aont no hi entra el sol.

De un a un els anem deixant, y tornem a trobar el mar, aquet cop ferestec y de color d'acer. El Sol se pon per una esclatxa. Se pon tètric. Se pon malhumorat. En un illot del camí hi veiem totes les gavines y totes les aus, que no havíem vist desde l'eixida de l'Equador.

La sirena udola, com un gran plany, y totes s'alsen a l'hora, y aquell cap-vespre hi hà un núvol més: un núvol ferestec, en espiral, com una immensa fumerola.

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

La musa d'en Ricardo de la Vega

Avui—ara que'l gran saineter ja no pot estarne gelós—os ho confessaré: jo vaig tenir amors ab la musa familiar d'en Ricardo de la Vega.

Vaig conèixela una vesprada d'Abril, en ple carrer d'Embajadores. Bruna, grans parpelles, petita, inquieta, nerviosa, llavis forts, nas curt, cabells negríssims. Hi havia en el seu plebeisme un encant de cosa típica, de norma o llei de tota una rassa. No era aquella Carmen andalusa ont s'ha volgut veure una Espanya feta dona. No era tampoc aquella Lucila, degenerada en burgesa, ont en Galdós ha volgut encarnar la nostra persistent Celtiberia. Se deia Sagrario. Tenia en la veu música d'aucellada. Un graciosíssim tartamudeig rompia la piuladissa desenfrenada del seu etern conversar.

Jo he recorregut, de braset ab ella, l'encantador Madrid qui fa niu en el cor d'aquell Madrid antipàtic de les burgesies, de les cortisanies, dels polítics professionals y dels intel·lectuals d'ofici. Junts hem vagabondejat a l'amor dels horabaixes primaverals, desde un cap a l'altre de la saborosa Vila. No li agradaven tampoc, com a mi, aquelles tornades del Retiro plenes de profanes bel·leses de Cort; ni disfrutava en aquell passeig suntuós que va d'Atocha a l'Hipòdrom, entre modernitats d'edificis banals. Unicament, al passar a la vora de la Cibeles, la mirava com ab una salutació fraternal, de *chula a chula*, y semblava vèurehi, com el meu gran amic Díez Canedo, una personificació marmòria de la Vila que ella mateixa personalisava.

Soliam perdre'ns, llanguidament, pels carrerons de la vila baixa. A voltes, desde'ls encontorns de les Delícies, seguïem les Rondes. El cel era d'un blau, d'un blau! A mà dreta, cúpules rodonejaven en boirosa tonalitat, contrastant ab l'esveltesa de les agulles rematades per veletes. A mà esquerra s'endevinava el riu a través els arbres. Prop del pont de Toledo, la gitania del Canal posava un rebullir de colorins sota barraques sordides. El barri de las Injurias era com un aduar enclotat y fètid. Ronda amunt, més enllà de les Cambronerias, arribavem al pont de Segovia, y, repenjats sobre la barana dreta, contemplavem la mansa y mísera corrent, corrent simbòlica. Els ulls de Sagrario espurnejaven de no sé quines anyorances històriques, mal endevinades per mi... Allà amunt, el Palau d'Orient. A sota, els estenedors dels *lavaderos*. A esquerra verdejava el bosc frondosíssim de la Casa de Campo. Darrera nosaltres quedava la Pradera, ont ella tenia la recordansa anyal d'una diada en que se sentia reina. La Florida, els *merenderos*, les ombres de la Moncloa, la Puerta de Hierro, el camí del Pardo... Hi havia, en cada nom d'aquets, una espira d'aquella ànima de dòna.

Altres dies els seus besos se perfumaven com a complicitat ab la terra quan els assaboria tot passejant per l'exterior de les tapies del Retiro, sobre la riera de l'Abroñigal, la vista vagant en la grogor d'un paisatge ont casones rústiques y ruïnoses, entre munts de fems, badaven al sol la llatzeria de les parets vacilantes.

Carrer d'Alcalà amunt, altres voltes, arribavem a las Ventas. El tramvia de circumvalació, per la Ciudad Lineal, ens feia donar la volta a Madrid. La planura, allà a la dreta, comensava la desolació de les terres ermes. El sol moria magníficament. Chamartín, torrejant ab el Colegi dels Jesuïtes, me sonava en el cor aqueix nom estrident com un clarí de guerra: Napoleón; l'ombra

SOLILOQUI

—Y decían que el ganao era flojiyo...
¡Flojiyo!... Catorce tumbos en cinco minutos...

¡ALS TOROS!...

EL COTXERO:—Com les torejaria jo... si'm deixessin!...

d'Europa, de l'Europa llunyana, inasequible, allà, molt enfora; me feia girar rezelós a la gentil *morena*, y la meva vista, com dins un pou encantat, s'abismava en els ulls negres, felins, de misteri... Tetuán; la plassa de toros. Alegre cridadiça d'infants entre botigues colorides. Plebeia vitalitat en les plasses sonores. Els *Cuatro Caminos*. Allò era una *enruciada* teatral, ont aflua la sang com a un cor. Els tramvies tintinejaven, cantaven els cecs, ambulaven ulls blancs oberts a la llum que no veien... Y ella y jo, a través el ball y el trafec, passejavem un idili de carreró entre les turbes indiferentes...

¡Quina gràcia d'arremangarse la falda, dibuixant les formes ideals! ¿No eres tu aquella Venus de Madrid, esculpida en les sales del Museu silenciós? ¡Com *terciabas* el *mantón*, ab aquell gest ont bategaven generacions y generacions, qui te l'havien tramès com una herència de gràcia! Un dia, sobre un pilar de les Rondes, ajustaves la lliga damunt el genoll, plasmant la mateixa eternitat de *pose* ab que la famosa estatua grega corda la sandalia; y jo vaig creure endevinar, entre la negror de la mitja y la rossor de la carn radiant de promeses, el guaitar de la *navaja* inexistent...

Entravem pel barri de Maravillas, ¿te'n recordes? En el portal d'una *casa de vecinos* saludava a la *mismísima Pepa la Frescachona*, xafardejant ab l'immortal *Señá Rita*, la de *La Verbena*. En la plassa del Dos de Maig, al peu de la Porta de Daoiz y Velarde, sentia contra el meu bras el batec del teu cor heroic d'*aquell dia* historic. ¿No hi eres tu, entre les *majas* qui la vetlla assistiren encara al ball de *candil* de *Don Ramón*, y aquell capvespre s'oposaven com a tigreses a la cavalleria del gran duc de Berg?

Unes *chulapas*—¿Casta y Susana?—te saludaven amatentes, sota els porxos de la Plassa Major, ja embocant el carrer de Toledo. Y ¿no va esser aquell vespre mateix que t'empenyaves en ferme agenollar, ple d'extranya emoció, en l'estretíssim oratori de la Verge de la Paloma, entre una volada impalpable de supersticions plenes de sexualitat?

Y si els meus lectors no haguessin d'enterarse'n, contaria també com t'agradava sorprendre'm, a vegades, ¿recordes?, abandonante a l'actitut de la famosa pintura de Goya, els brassos sota la negror dels cabells, els pits oferintse, la nuesa extenentse com una rosa de carn y de claror...

Però el dia en que'l teu cor va ferse llum a la meva vista, be t'en recordes, va esser quan, tot passant per la Carrera, me digueres, davant la porta emfàtica del Congrés: *Uf! Cómo apesta esa jaula de provincianos!*

Ah, sí! Tu, reina del sàinet, musa de plebs, tu no pertanyes a l'odiosa mediocritat o mesocràcia oficinesca qui té per expressió això que se n'ha dit la *provincia*. El meu cor de català sentia, extranya musa, l'atracció de la teva puresa de rassa, tan diversa d'aquella *provincia* de Madrid qui refregava, tot passant, els *flecos* del teu *mantón* flotant com una porpra. Desde la meva ciutadania catalana anava a tu una ona d'ardorositat amorosa com si en la teva boca hagués de beure, en un bes, aquell mateix espaume que totes les belleses exòtiques produeixen an el qui arriba fins a elles tremolós encara dels petons rebuts de la Musa ciutadanesca...

GABRIEL ALOMAR

NIT DE VERBENA

Les coques

Una renglera de petites taules, cobertes ab estovalles, se veuen voltades de gent. El dringar de la moneda ens anuncia que les formigues no deixen caure res en terra. La munió d'homes, d'ones y criatures no'ns deixa acostar. Més els crits dels venedors ens diuen que són demanades les *coques*, *coques de Sant Joan!*...

Una festa sense lleminadura, pera grans y xics, no fora festa.

Y la llargueruda coca, coberta suaument ab sucre y pi-nyons, es portada desde'l marbre del taulell del forn, o de les taules dels venedors de la plassa de Catalunya, a la casa, ont es saludada per la canalla ab crits de joia.

En menjen grans y xics ab fruició. Els menuts ab còmica serietat de grans, y aquets provant de fer rialles com els petits.

Ball de carrer

Rulls de notes octavejades ab campanetes fugen d'un piano, a quin manubri fa donar voltes un mosetarro que gasta *tufos*, gorreta de seda, roig clavell a l'orella, samarreta llistada y calses d'odalisca.

D'arbre a arbre del carrer penjen la cadeneta de virolat paper y els fanalets japonesos, que sols deixen caure una llum discreta.

El vertiginós tango de *La Corte de Faraón* fa que'ls cossos dels balladors descriguin voltes y més voltes. Cap dels que ballen parla; tan sols surt algun que altre crit de *jansia*, *Manela!*... *¡tómala!*...

Para la música y ab els rostres congestionats, demanen més y més ball. *¡Música, música!*...

El minyó del pianillo cambia'l tango per una americana. Tot d'un cop una detonació fa aturar el ball. Les d'ones han xisclat y ells riuen. Ha sigut un bromista que ha calat foc a una piula.

Entra y surt gent de la taverna, ont els dependents tallen cordills y fan petar el tap de les gaseoses.

Mar

Apunta'l dia, y en un mar blavós y tranquil els baillets fan rialles y més rialles, cabusantse en l'aigua. Després de la festa del foc, ve la del aigua. Alguns, estirats en la platja, cobrint el desnú ab pilots de sorra, contempen la sortida del astre, que daura les onades.

Hi ha un moment de respectuós silenci. Es l'instant del bes del Sol al home.

L'istiu

El matí de Sant Joan es rialler. Canten els aucells y els homes. Els qui cantaven de nit tornen a casa ab claror de dia, mitg adormits.

—¡Fins a un altre any!...

L'istiu, orlat de llum, acaba de fer sa triomfal entrada.

FLY

Divagació taurina

Barcelona, ha semblat per un dia Madrid. Un torero famós, el Bombita, ha omplert els diaris ab els detalls de la seva «cogida», ha fet sospirar a més d'una dotzena de mosses per la seva carn estripada, y els homes han parlat d'ell pels cafès y per les tertulies, ab l'apassionament d'un public sevillà. Y el tema espanyol dels toros ha ressorgit.

Jo, si tingués l'ànima espanyola, m'estimaria'ls toros ab aquell entusiasme que va fer dir al poeta Manel Machado: «Jo donaria tots els meus versos per saber posar banderilles». Es clar que no arribaria a l'extrem de fer salts davant d'un toro, perquè ab la meva panxa incipient, la postura no resultaria gaire estètica, però en la barreja de crudeltat y d'alegria de la plassa trobaria tot l'esperit de la meva rassa, y'm sentiria content de veure que en un picador sapat, rutilant y temerari ressorgia l'ànima heroica del Cid, el primer picador conegut de les Espanyes. Però jo soc un desertor del meu poble y m'aburreix extraordinariament una «corrida». Veure enganyar un toro ab una capa, posar unes banderilles, clavar una estocada, sí, ja distreu, però seguir contemplant el voleiar de capes dues hores seguides, assistir a la preparació y consumació de vintiquatre parells de banderilles, y

LES VETLLES DEL «TURÓ»

—Ai ai, avui no s'hi veu an en Cambó, per aquí...
—No m'extranya. D'ensà que va acaserat, s'enseja a retirar d'hora.

presenciar com se donen, en sis toros, més estocades que en una sala d'armes, la veritat, trobo que es una mica ensopit. Una vegada, a Màlaga, la curiositat me va portar a una corrida. Treballava'l Montes. El Montes tenia un torear elegant, rialler, com si la seva capa fos un tros de la capa de Loie Fuller. Un moment, quadrat davant del brau, aquet s'arrenca, el Montes va fer un petit moviment y el toro rodola mort. Dotze mil ànimes esclataren en un crit triomfal: «¡L'ha mort *recibiendo!* ¡L'ha mort *recibiendo!*» Se varen emportar al Montes per tot Màlaga, vitorejantlo. Aquells dies eren dies electorals. Si el Montes se presenta hauria produït una solidaritat malaguenya sortint diputat. Però a la nit, al Casino, en l'intimitat d'un sopar, el Montes ens va confessar que, «no había sido del todo recibiendo». Vaig comprendre que'ls toros eren una cosa vaga, esotèrica, d'interpretació individual, com la Bíblia, y que no valia la pena d'engrescarse pera que després resultés que *no había sido del todo recibiendo*. Al cap de poc temps el Montes moria d'una «cornà», a Mexic. Un nou martre dels toros. Y que aquets martres no són com els del catalanisme.

Però aquet deliri de la multitud se comprèn a Andalusia, y fins a Castella, ont hi ha una tradició taurina y el valor personal té idolatries. Un andalús sent els toros, y fins se'ls estima personalment. Abans de la cursa assisteixen al *encierro*, y passen tres o quatre dies fent visites als toros, ab una fruïció quasi sensual. Desde'ls balconcs del toril se'ls miren, y allí es l'enumerar totes les seves belleses y engrescarse ab les punxes de les banyes, y ab el color del pèl, y ab la finor de les potes, y ab la bona disposició del *morrillo*, talment com si els toros fossin dones y estigués a subasta la seva regalada bellesa. Aquí a Catalunya el toro no més té un valor gastronòmic. «Demà hi haurá toro», se diu a les cases; y a l'endemà de la cursa a tot arreu hi ha toro, y els bons catalans sentim, davant de l'estofat, la mateixa delectació que'ls andalusos ab els braus encorralats.

La parla, la figura esbelta y fanfarrona, la presumpció per la seva guapesa, fan de l'andalús un home propici a les admiracions taurines. En tot poble andalús hi ha una cuadrilla malhaurada. ¿Però nosaltres? Jo no vui dir que no tinguem presumpcions de figura, però les flamenques arrogancies ni ens escauen ni les apreciem, per aquet fondo nostre sanxo-pancesc. «Tranquil·litat y bons aliments» pot esser la síntesis de la nostra psicologia. Y ademés la llengua y els noms, aquets noms catalans de vocals tancades, tan poc toreres. Ara'm recordo d'una corrida presenciada en una ciutat de Castella. Torejava'l Monsoliu, de nacionalitat catalana. El public va trovar un motiu barbre y comic en aquell cognom tan extrany pera la seva fonètica, y en quant el xicot volia fer alguna cosa, tot el public comensava a cridar «¡Monsoliu! ¡Monsoliu!...»

Un altre torero català he conegut. Era picador y's deia Amaré. El vaig conèixer a Figueres. Tenia fama, y valor y anomenada, però's veu que la seva sang catalana va impedir que's llensés a correr món. Va trovar a Figueres una manera de guanyarse la vida y no va picar més que quan volia. Y deien que picava molt be... Se va tornar molt gras y feiem el tresillo cada tarda. No, no servim pera toreros. En les velles histories no's troba més que un caballer català, un senyor de Recasens, aficionat a llansejar braus. Un negoci que's tingui de cullir en la punta d'una banya es un mal negoci pera tot bon català.

Tots els planys per la ferida del Bombita, però creieu, amics, que si en Raku, temps enrera, arriba a pendre mal, la ferida del popular japonès hauria endolorit els esperits gaire be tant com aquella altra de Don Francesc Cambó.

MARIUS AGUILAR

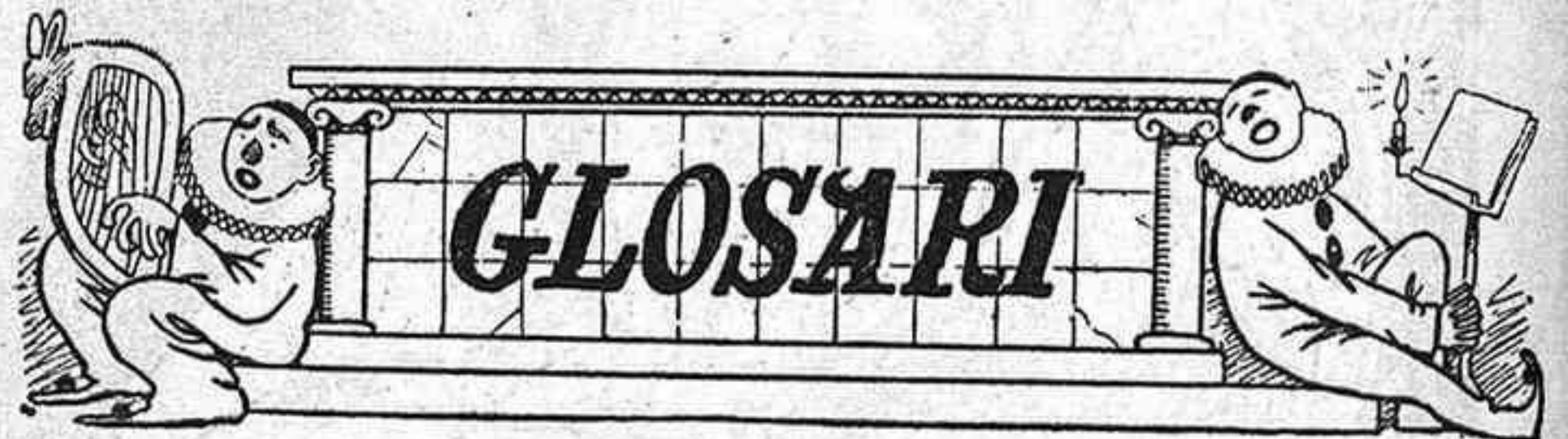

Una subscripció fracassada

Imposat, segurament, de l'adverteucia que feiem en el número anterior, el divendres passat a la tarda va personarse en aquesta Redacció el regidor senyor Santamaria. Un cotxe magnific s'aturà davant de la porta, y d'ell ne saltà un home... En la gorra varem conèixe'l; no en la gorra del cotxe, en la gorra del cap. De moment vam creure'ns que venia a recullir l'import de la subscripció, però no va ser aixís. El senyor Santamaria, molt atent, va demanarnos que ja que estavem disposats a entregar a un pobre el total recaudat, ho fessim a un capellà amic seu que's diu Segimon Prat, y que, *a la cuenta*, es persona necessitada.

Com que no tenim inconvenient en còmplimentar els desitjos de l'aixerit regidor lerrouxista, y com, per altra part, lo natural es que ell disposi de lo que es ben seu, esperem que'l seu recomanat mossén Segimon Prat, passarà a recullir les *dues pessetes y vuitanta centims*, import de la subscripció pera comprar un barret al senyor Santamaria, subscripció que ha fracassat ab greu sentiment nostre, venint a demostrar que'l demòcrata y radical edil compta ab un escas número de partidaris.

LA COMISSIÓ

EL VOT DE GRACIES

S'han acabat les festes.

Això vol dir que ha arribat l'hora d'endressar un vot de gracies a la Comissió, an aquesta abnegada comissió que, en dos mesos, no ha parat de festejarnos; que quan nosaltres feiem obra negativa, criticant a tort y a dret, ella, vinga organitzar números sensacionals y treure comptes, y vinga anar fent la formigueta sense fer cas de les cigales envejoses.

Mai ha sigut tan cert aquell ditxo de: «els cansats fan la feina». Se veu que'ls que són de mena treballadors, al veure vagar als altres es quan troben més gust pera treballar.

Pobres senyors de la Comissió de Festes! Quan tothom reia, ells suaven; quan tots ens encantavem, bocabadats davant de l'arc de la Boqueria, ells se sacrificaven, portant a contribució del poble el seu esforç intel·lectual.

Del treball ne ve'l descans, es cert; també'n venen les grans fortunes y els modestos passaments; però, ai! que, per contrassentits de la sort, del treball ne deriven així mateix el descredit, l'agotament y la miseria.

¿Que'ls comptes no han satisfet a tothom per un igual?... ¿Que's parla de revisió de factures?... Falornies de quatre serpetes verinoses!... ¿Que'n treuriem, per altra part, de revisionar, d'aclarir, de fer llum, si ni ab totes les bombetes d'en Lazzoli es poden posar en clar els punts foscos de la partida de festes?

Deu nos en guard' d'un «ja està fet».

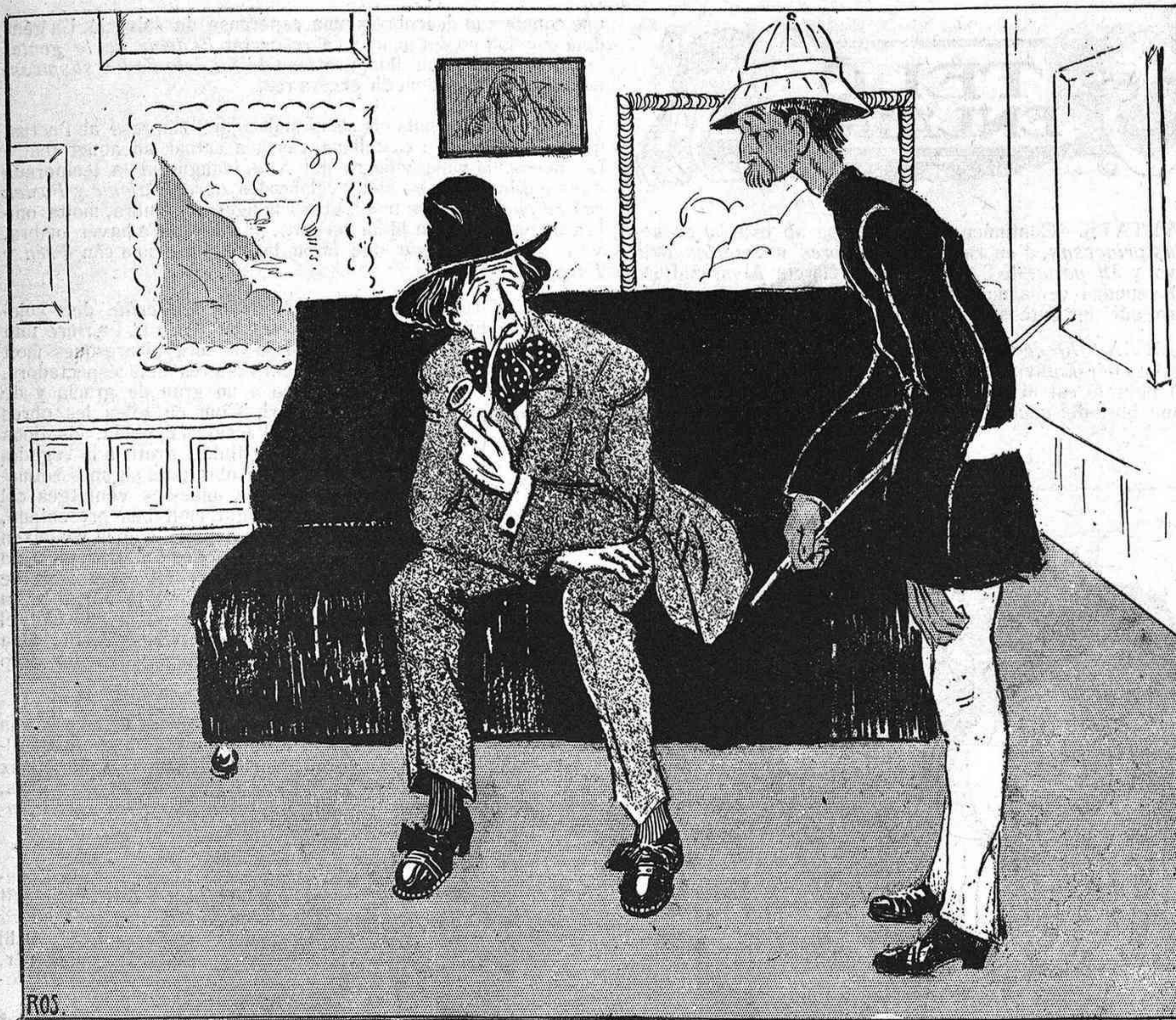
Millor dit:

Deu nos en guard' d'un «ja estan pagades».

Y crèguinme a mi, cavallers: Lo més prudent es donar un vot de gracies a la Comissió. Al cap y a la fi, un vot de gracies fa quedar be y no costa cap quarto.

Els que'ns costen cars són els altres vots. Aquells vots que'l dia de les eleccions tenen tant valor civic y que, després, al cap de quatre dies, no valen, de molt, tant com el penediment d'haverlos ficat a l'urna.

XARAU

IMPERTINENCIA

- Dispensi, no's pot fumar aquí.
- Oh, no fumo pas.
- Com que li veia la pipa a la boca...
- Carai! També'm deü veure les sabates als peus, y no camino.

¡Oooh!...

Don Antoni Laporta y Astort ha escrit públicament això: «Joves tan prestigiosos com l'Alfons Maseras...»

Y tan guapos, senyor Laporta, havia de dir. Y tan guapos! Perquè no sabem si vostè ho sab que no hi ha cap dòna al món, ni aquí ni a París, que hagi pogut resistirlo sense que perdés l'esma, an en Maseras, y ¡ai què tinc!, ¡ai què tinc! no acabés cridant:—Vui en Maseras, ¡mamà!, vui en Maseras! Vui en Maseraaaas!!...

Y les mamàs, es clar, què han de fer al trobarse en aquets trances? Desseguida cap a càn Maseras:—Que no hi es don Alfonso?... ¡Ai, vingui cap a casa desseguida, que la nena no sé lo que 'm té, pensant en vostè!—Ja n'arriba una altra:—¡Ai, senyor Maseras, que ja m'ha mirat la filla y no hi ha remei pera nosaltres!—Y una altra:—Què serà de la meva filla del meu cor si vostè no ve a consolarla, senyor Maseras?...—

Ben be que li va això an ell, y si no fos que no es de mena abusiü, bona barba d'or que's faria. Però ell no; ell sols se concreta, quan li pregunten què val el seu treball, a demanar un tant pera ajudar a pagarli l'edició d'un llibre que sempre té en prempsa.

Y ves què té d'extrany, que quan el veuen tan cor obert, encara l'estimin més les dones. Y aleshores tot són oferiments; per xò en publica tants de llibres!

Ell ja fa temps que ho sospitava que li havia de passar tot això, haventli donat Deu aquell pamet de cara. Per comensar a preparar el negoci va esser que va l lensar al public aquell prospecte anunciador de la seva figura, que comensa així:

«Les dones me diuen que jo soc hermós, que tinc, quan les miro, el mirar tan dols que l'encís els roba l'ànima y el cor...»

Murri!...

NOVETATS.—Continúen representantse ab exit *La escuela de las princesas*, d'en Benavente, *Amores y amóros*, dels Quintero, y *Mi papá*, de l'Arniches y en García Alvarez. Pera l'actual setmana venia anunciantse *El Centenario*, nova dels Quintero, que tinc entès que es cosa bona.

GRANVIA.—*El decir de la gente* no ha tocat el cor dels espectadors del Granvia. Se tracta d'una sarsueleta insípida, ni carn ni peix, ni sal ni pebre, que es el pitjor defecte que pot tenir una obra del género chico. En cap dels tres quadros de

que consta s'hi descobreix una esperansa de salvació. La gent deia que allò no pot anar, y cal respectar *El decir de la gente*. Dimars degué tenir lloc l'estrena de *La isla de los suspiros*, de la qual no'n podem dir encara res.

TIVOLI.—Acabats els compromisos de l'empresa ab l'actual quadro de sarsuela castellana, passa a actuar an aquet teatre la companyia vaudevillesca del *Nou*, inaugurant la temporada d'estiu dilluns que ve ab les celebrades obres *Salomé* y *Porten res de pago?* Teatre fresc, obres lleugeres y ombra, molta ombra, perquè allà ont hi ha verdor... hi acostuma a haver ombra. Vaja, que estic segur que faran la competencia a can *Pren y Fuig*.

NOU.—Dissabte a la nit s'estrenà el *vaudeville* dels celebrats Hennequin y Veber, *Petit y Pataud*, *S. en C.* Fa riure tant o més que'ls anteriors. Un seguit d'escenes picaresques molt ben combinades manté constantment l'interès dels espectadors. L'enredo, en el segon acte, arriba a un grau de gracia y de trassa veritablement extraordinari. Com en totes les obres d'aquet gènere, l'acció es moguda, els tipos grotescs, el dialóg fluid y grafic a la vegada. Creiem que hi ha obra pera algunes setmanes, doncs a totes aquestes ventatges cal afegirhi que ha sigut molt ben presentada, que la traducció es notable, que la vesteixen ab gust y elegancia y que l'interpretació no deixa res que desitjar. Hi estan molt be tots, y molt particularment la Xirgu y en Santpere. Pera dimars estava anunciat el debut del gran transformista Bertin. Una atracció que promet deixar com un drap brut a la *de forasters*.

COMIC.—*Los fantasmas* no es pas una de les millors obres d'en Viergol, però se salvà per la tendencia. La música's distingeix també ben poc, però s'aplaudiren una y altra, que es lo que interessa als autors y als *còmplices*.

BOSC.—Ha comensat la temporada d'òpera en aquest agradable teatre d'istiu. Ab exit han sigut rebudes el *Tannhäuser* y *Madama Butterfly*. Els cantants senyores Julià y Belli y els senyors Bayer, Claveria, Puiggener, aixís com els mestres Baratta y Rafart, foren ab justicia aplaudits.

L'empresa's proposa donarnos a conèixer el *Rienzi* de Wagner.

Be comensa la temporada.

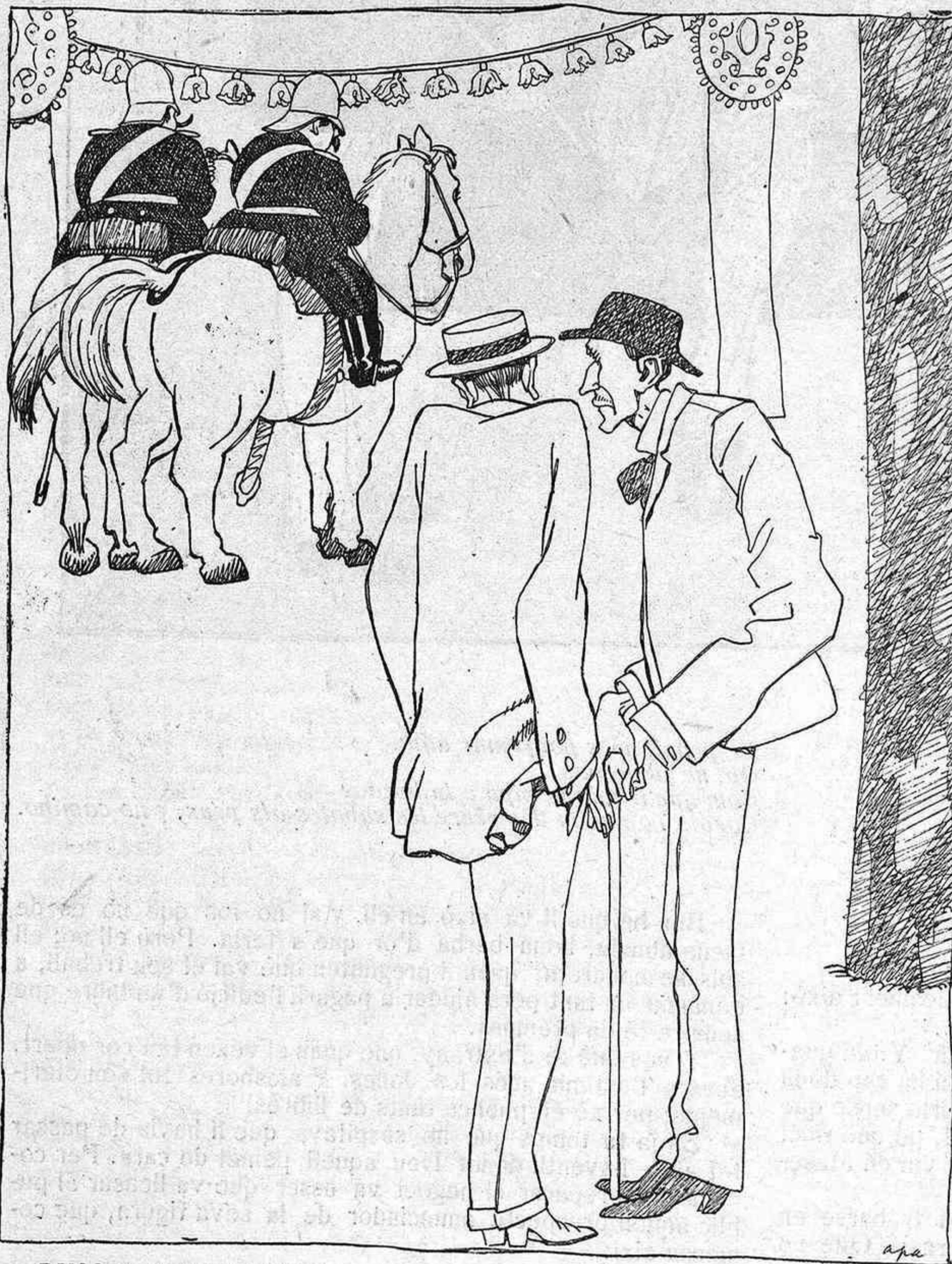
PRADO CATALAN.—Fa de bon escoltar la companyia d'òpera que actúa en aquet suggestiu teatre. En la *Carmen* han sigut aplaudits la senyora Galán y el senyor Goiri. En l'*Otello* fou ovacionat el tenor Doni. Be l'orquestra y els coros. Y en la *Gioconda* la mar d'aplausos pera les senyores Giacomeli, Galán y Pangrazy y els senyors Vittori y Nustri.

CONCERT.—En la tarda del diumenge tingué lloc en l'Ateneu Obrer del districte segon un concert intim organitzat per l'orfeó *Nova Catalonia*, que tan acertadament dirigeix el mestre Llorens Carbonell.

Ab aplauso general cantaren, les seccions corals, diferents composicions d'en Morera, Waelrandi y Pujol. La distingida pianista Concepció Monsó executà brillantment obres de Chopin, Mendelsshon, Grieg y Paderewsky.

Finalisà el concert executantse uns fragments pera coro y orquestra del *Alceste*, de Gluck, y del *Lohengrin*, de Wagner.

La festa resultà molt agradosa, essent molt aplaudits tots els executants.

RUSSIA A L'INGLESA

—Sí, home, porten casco blanc perquè també són lerrouxistes.
—Be ¿què vols dir ab això?
—Ai ai! ¿que no ho sabs que'l color blanc es símbol de puresa?

LA TORNADA DE DON ALACANDRO

—¡Viva el caudillo!...
 —¡Gracias, amados súbditos!... *Veig que esteu molt contents...*
 —*Com que diu que ara'ns deixarà fer una Exposició Universal, con todas sus consecuencias...*

A l'apreciat y distingit company don Ramon Campmany, qui, ab motiu d'una *mossegadeta* sense verí, m' dedica a prop d'una columna d'atinades consideracions, dec dirli que estic absolutament d'acord ab la seva manera de pensar. Crec jo que una obra, sia del gènere que's vulga, es dolenta quan aburreix, quan cansa y fastigueja no a nosaltres, els *dòmines*, sinó al public que paga. Crec que tenim dret a riure el *calembour* y que fins ens convé com el pa que mengem pera curarnos de la malaria de transcendentalismes fuls. Però el senyor Campmany no ignora que existeix a Barcelona una verible creuada de *poseurs* contra'ls acudits en el dialeg, comensant per aquell que volia crear el sainet sense xistos — que'l gran Vilanova l'absolguí! — y's va quedar a mitg camí, y acabant per tota una colla de nois climaterics que perquè tenen un drama a la butxaca (que pera sort de tots restarà eternament inedit) no riuen ni ab pessigolles, y, lo que es més absurde, no aproven el més petit somriure als llavis de l'espectador.

No'ns fan sortir de fogó els jocs de paraules de l'Arniches, que'ls prenem per lo que són y ens diverteixen quan estan ben ensopagats, com alguns de *Mi papá*; lo que'ns fa rabia y fastic es veure a critics que's titulen nacionalistes reventar sistemàticament el teatre lleuger de casa o ferli el vuid, que es molt pitjor, mentres no perden ocasió d'enlairar la més insignificant espatotxada quan ens ve d'allà ont ve'l vent, quan ve dolent. Que vostè, senyor Campmany, no es d'aquets?... Tòquila, confrare! Prou que ho veig que'l seu raonat escrit es un esplai sincer. Sembla sortit del cor allò dels... «snobs que, o per viure als llims o per sentar plassa de gent seriosa y refinada, *reventen* tot

lo que en català no té apariencies de transcendental, y en cambi se'n van cada nit a veure *La corte de Faraón* o *La vie en rose*». Les seves sanitoses paraules en aquelles columnes m'han fet l'efecte d'un rioler oasis, d'un coixinet d'oxigen, d'una cullerada d'oli de fetge de bacallà. Per això no sab lo que li agraeixo la seva amable aclaració. Ben mirat, tampoc podia jo referirme precisament a vostè al suposar que si l'obra *Mi papá* fos d'autors catalans l'haurien censurada. Tota vegada que vostè mateix confessa que són molts els distingits companys que's reparteixen la tasca, lo més probable hauria estat que aquell dia hagués tocat fer la crítica al revister *snob*, climateric y simbolista, y aleshores... *adiós ilusiones!*... *adiós esperanzas!*... *Adiós Mínguez!*...

L. L. L.

Tira peixet!... Com se coneix que això de les festes de Primavera ha anat be.
 Apenes acabades de colocar les 863.000 pessetes—hi ha qui diu prop d'un milió—que la moixiganga ideada pels lerrouxistes ens ha costat, ja te'ns surt don Alecandro proposant la celebra-

ció a Barcelona d'una Exposició Universal... jagàrrinse be! organisa y dirigida per l'Excelentíssim Ajuntament.

Es inútil dir que la referida proposició no es més que una genialitat del *caudillo*, qui de sobres sab que, tal com s'han posat les coses de la Casa Gran, a la seva colla no se li deixarà organitzar, no ja una Exposició Universal, sinó ni sisquera una modesta sortija.

Però, sigui com sigui, es impossible negar que l'ocurrència de l'emperador dels Josepets té la mar de gracia.

Y per la gracia que té, ne fem menció en les nostres columnes.

¿Es o no es L'ESQUELLA un setmanari humoristic?

Relatant, *Las Noticias*, l'animació de la verbena de Sant Joan, ens conta que un home va tenir la desgracia de matarse, y acaba dient: «En resumen, aparte de estos pequeños incidentes...»

Petit incident, la mort d'un home?

Be, sí, es allò que diuen: La mort y la vida Deu les té...

Y la solta d'alguns dels nostres *reporters*, també.

Ja hi tornem a ser.

Dimars, a la caiguda de la tarda, un'altra bomba.

Aquesta sigué recullida en una entrada del carrer Nou de la Rambla, y quan, en un carro qualsevol, era conduïda al Camp de la Bota, esclatà ab formidable estrèpit, ocasionant, desgraciadament, algunes víctimes.

¿Y el carro blindat que l'Ajuntament ha de tenir disposat per aquets casos, aónt es?

Se coneix que'ls senyors regidors, entretinguts en celebrar festes, de la seguretat dels ciutadans no se'n recorden.

¡Pobra Barcelona, en mans d'aquets administradors de tiberis, *juergas* y viatges a l'Argentina!

A Canfranc—diu un diari—s'hi ha presentat un remat d'ossos, acossats per la fam. S'ha organisa una batuda pera perseguirlos.

Llegida la noticia, a nosaltres ens assalta un dubte.

¿Ja està ben averiguat que'l remat es d'ossos?

¿No podria ser que fos una colla de regidors, escapats d'algun ajuntament que no ha tingut ocasió d'organisar una temporadeta de festes populars?

¿Ja saben que'l pobre Aladern està cada dia pitjor?

Ara s'empenya en sostenir que Barcelona contempla ab satisfacció l'obra dels lerrouxistes en el Municipi.

¡Quina pena fa! ¿veritat?

Veiam què dirà el metge avui, quan vagi a visitar-lo.

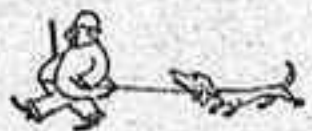
Diu un diari:

«Nuestros comisionados, señores Puig d'Asprer y Rovira, vienen de la Argentina en perfecto estado de salud.»

Val més aixís.

Fet y fet, ¿què'n treurien de dir que venen en perfecte estat de salut y de pessetes?...

Si els diners no fan la felicitat!

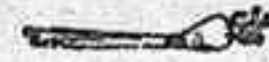
El senyor Secretari de la «Asociación de la Prensa de Madrid» ens escriu convidantnos a contribuir a la suscripció oberta pera regalar una Gran Creu a l'eminent periodista don Juli Burell, avui ministre no recordem de què.

Ab tota sinceritat hem de dir al referit senyor Secretari que no sols pensem no donar res pera tan infantil obsequi, sinó que fins ens permeten opinar que l'eminent Burell, al incorrer en la vulgaritat d'adornarse ab aquest objecte de quincalleria oficial que la gent ne diu *creus*—a Fransa actualment s'està tractant de suprimirles—ha baixat una mica de l'eminencia en que'ls seus meritis l'havien colcat.

Ah!... Y per un'altra vegada que'l senyor Secretari de la Prempsa madrilenya vulgui dirigir-se'ns per'alguna cosa, sàpiga

que'l nostre periodoc no s'ha titulat mai *La Exquella de la Tarrassa*.

Lo menos que pot ferse, quan s'escriu a algú, sobre tot si's tracta de demanarli un favor, es enterarse-primer de com se diu. Y ara dispensi, eh?

Un'altra baixa.

El dimecres de la darrera setmana, poc menos que repentinament, morí en aquesta ciutat el nostre bon amic don Josep Pascó, artista meritíssim que algunes vegades havia honrat les planes de L'ESQUELLA ab els fruits del seu talent privilegiat.

Era en Pascó un pintor exquisit y un decorador notable, dotat d'estil vigorós y propi; estil fi, distingit, aristocratic, que ab sello inconfondible se manifesta en totes les seves obres.

Professor de l'Escola Superior de Belles Arts, els seus numerosos deixebles, que saben com ningú lo que en Pascó valia, ploren avui, al mateix temps que la mort del noble ciutadà, la del mestre carinyós y irremplacable.

¡Descansi en pau l'insigne artista!

Sense ser anunciades a sò de bombo y platerets, com altres festes, les regates organisesades pel Real Club de Barcelona han constituit, sens dubte, un dels números més agradables y interessants de les desgraciades festes de Maig y Juny. Varen celebrarse al port de Barcelona el dia de Sant Pere a la tarda, portant a dit lloc molta animació y alegria.

Aquestes són les festes que convenen: diverteixen forsa, en pot gaudir tothom, doncs al mar no s'hi posen cerques, y no costen gaires quartos a la ciutat. Ab seguretat que no són massa del agrado d'en Vinaixa, però ¿què hi farem, fillet? No tot han d'esser arcs y lluminaries.

En una sessió de l'Ajuntament:

—¡Noi, quina calor que fa!... Mira, fins en Vinaixa, que es home fresc, sua...

—Dèu esser d'angunia...

—No, home, no; es de calor. Que no'l coneixem?

Encara que'l senyor Foronda ha tingut la poca galanteria de no enviarnosla, nosaltres, sacrificant heroicament cinc centims, hem comprat la *Guia general* dels tramvies de Barcelona que la Direcció d'aquesta Companyia acaba de publicar.

La *Guia*, tret l'excés d'anuncis que l'enfarfega, està molt ben feta.

Pot dirse que en ella hi es casi tot: trajectes, preus, hores, explicació de lo que indiquen els colors de les banderes y dels vidres...

No obstant, hi trobem a faltar una cosa essencialíssima.

¿Com dimontri el senyor Foronda, tan despert y previsor, s'ha olvidat de posarhi la direcció de les Cases de Socorro, dels Cementiris y dels magatzems d'efectes fúnebres?

Tractantse d'una *Guia* de tramvies, el descuit es imperdonable.

Quan fassi la segona edició, ja se'n recordarà, ¿oi, don Mariano?

PETIT CORREU

De la casa Ducet y Anglada hem rebut un saquet de sal de Cardona, mostra de la que aquets senyors elaboren y que tan favorable acullida ha merescut del public, Menegildas *inclusive*.

Encara que, mal ens està el dirho, L'ESQUELLA té sal, y en abundor, de la seva *propia cosecha*, agraim sincerament l'obsequi de la casa Ducet y Anglada.

Demà dissabte se celebrarà el gran *Ball de gala* ab que'l mercat *Abaceria Central*, de Gracia, posarà fi a les alegres festes que tant han contribuït a animar aquets dies aquella populosa barriada.

El ball, pel qual hi ha contractada una brillant banda militar, se donarà al *Teatre Modern* (Travessera, 8), y comensarà a dos quarts de deu de la nit.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

COLECCIÓN DIAMANTE

— — — TOMO 110 — — —

ACABA DE PUBLICARSE

ASÍ

Novela original

DE M. SARMIENTO

UN TOMO EN 8.º, PTAS. 0'50

Obra nueva de FELIPE TRIGO

LAS EVAS DEL PARAÍSO

UN TOMO EN 8.º, PTAS. 3'50

NOVEDAD

SIRENA

Novela original de

RAFAEL LÓPEZ DE HARO

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

NOVEDAD

EL OTRO

NOVELA ORIGINAL

DE

EDUARDO ZAMACOIS

UN TOMO EN 8.º, PTAS. 3'50

NOVEDAD

ILUMINACIONES EN LA SOMBRA

Por ALEJANDRO SAWA

UN TOMO EN 8.º, PTAS. 3'50

NOVEDAD

HORAS DE ESTUDIO

Por PEDRO HENRÍQUEZ UREÑA

Un tomo 8.º, Ptas. 3'50

NOVEDAD

SU HIJO

Por CHARLES LAURENT

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

NOVEDAD

LOS HIJOS DE MADRID

Por J. LOPEZ SILVA

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certifiat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

LA BOMBA DEL DIMARS

El public davant de les Dressanes, contemplant les senyals que va deixar la metralla. La creu indica el lloc aont va esclatar la bomba.

El cadavre del jove Abelard Salvador Sanchermés, mort a conseqüència de les ferides que va rebre al passar casualment per la Rambla en el moment de l'explosió.

Insts. S. Passos